

NASTAVNA JEDINICA

POJMOVI

iz zbirke “Svi smo mi djeca ovoga svijeta”, 2015.

Uzrast: 15 do 18 godina

4. POJMOVI

Uzrast: 15 – 18 godina

Cilj: upoznati učenike s osnovnim pojmovima vezanim uz izbjegličku krizu

Ishodi za učenike: razumjeti i opisati osnovne pojmove vezane za izbjegličku krizu, razlikovati izražavanja činjenica od osobnog tumačenja, osvijestiti osobne predrasude kada pričamo o izbjegličkoj krizi

Trajanje: 1 školski sat

Potrebni materijali:

- A4 papir
- Flomasteri
- A3 papir

Izvor: <http://goo.gl/E8b6Qg>

Tijek nastavne jedinice:

Podijeliti razred u 4 grupe i svakoj od grupa dati sljedeće pojmove:

- Grupa 1. IZBJEGLICA, TRAŽITELJ AZILA, AZILANT I AZIL
- Grupa 2. SUPSIDIJARNA ZAŠTITA, PRIVREMENA ZAŠTITA, STRANAC
- Grupa 3. OZBILJNA NEPRAVDA, NAČELO NON-REFOULEMENT (ZABRANE VRAĆANJA)
- Grupa 4. DUBLINSKA UREDBA, NEREGULARNI IMIGRANTI, MIGRANTI/MIGRACIJE
- Grupa 5. PRESELJENJE (resettlement), PREMJEŠTANJE (relocation)

Svaka grupa predstavlja svoje razumjevanje pojmova koji su dobili i prezentiraju kroz plakat prezentacije ostatku razreda.

Razviti diskusiju s učenicima postavljajući pitanja:

- Što nisam znao ranije?
- Što me je iznenadilo?
- Ono što mi nije jasno...
- Gdje možemo pronaći više informacija?
- Mogu li uočiti kada iznosim činjenice (poput ovih pojmova definiranih zakonom), a kada mišljenje?
- Je li teško prezentirati ove činjenice bez unošenja osobnog stava o tim pojmovima? Zašto?

RADNI LIST

GRUPA 1

IZBJEGLICA je stranac/strankinja koji se ne nalazi u zemlji svog državljanstva te se zbog osnovanog straha od proganjanja zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili političkog mišljenja, ne može ili ne želi staviti pod zaštitu te zemlje. Izbjeglica je i osoba bez državljanstva koja se nalazi izvan zemlje uobičajenog boravišta, a koja se ne može ili se zbog osnovanog straha ne želi vratiti u tu zemlju. To je zajednički naziv za sve osobe koje uživaju neku vrstu zaštite.

TRAŽITELJ/ICA AZILA je stranac/strankinja koji/koja ulaskom u RH podnese zahtjev za azil te se za vrijeme razmatranja zahtjeva nalazi u zemlji. Osobe koje traže azil uglavnom su smještene u Prihvatilištima za tražitelje azila- objektima koji služe kolektivnom smještaju (u Kutini i Zagrebu). Ako tražitelj azila ima vlastita sredstva kojima može financirati smještaj ili članove obitelji ili prijatelje koji su ih voljni primiti – onda može boraviti i ondje, uz prethodno javljanje Ministarstvu unutarnjih poslova koje je nadležno za postupak traženja azila. Tražitelji azila nemaju ograničenje prava kretanja te mogu biti smješteni bilo gdje na teritoriju RH. Od 2004. do svibnja 2015. godine podneseno je 4.857 zahtjeva. Najveći broj tražitelja azila dolazi iz Afganistana, Somalije, Sirije, Alžira, Srbije i Kosova, Pakistana, Palestine, Irana, Maroka i Tunisa.

AZILANT je izbjeglica kojemu/kojoj je odobren azil na temelju odredbi Zakona o azilu.

AZIL je pružanje zaštite i utočišta određene države na njezinom teritoriju osobi koja je napustila svoju državu zbog osnovanog straha od proganjanja, odnosno zato što su mu/joj ugrožena osnovna ljudska prava. Azil se neće i ne može odobriti na temelju ekonomskih razloga već isključivo političkih. U Hrvatskoj je do svibnja 2015. odobreno 88 zahtjeva za azil. Izbjeglice imaju pravo tražiti azil, dok migranti nemaju.

GRUPA 2

SUPSIDIJARNA ZAŠTITA je zaštita koja se odobrava strancu/strankinji koji/koja ne ispunjava uvjete za odobrenje azila, a za kojega/koju postoje opravdani razlozi koji ukazuju da će se povratkom u zemlju podrijetla suočiti sa stvarnim rizikom trpljenja ozbiljne nepravde. Zbog takvog rizika strancu/strankinji odobrava se ovaj oblik zaštite na razdoblje od tri godine. U Hrvatskoj je do svibnja 2015. odobrena supsidijarna zaštita za 64 osobe.

PRIVREMENA ZAŠTITA odobrava se strancima koji u velikom broju dolaze u Hrvatsku iz zemlje u kojoj je zbog rata (ili njemu sličnog stanja), općeg nasilja ili unutarnjih sukoba došlo do kršenja ljudskih prava. Ovaj oblik zaštite odobrava se na godinu dana, zbog nespremnosti ili nemogućnosti zemlje podrijetla da pruži zaštitu i ako zbog velikog broja osoba nije moguće učinkovito provesti postupak za odobrenje azila u interesu svih osoba koje traže zaštitu. U Hrvatskoj privremena zaštita još nikom nije odobrena.

STRANAC je osoba drugog državljanstva, a iz perspektive hrvatskih državljana, osoba koja nema hrvatsko državljanstvo.

GRUPA 3

OZBILJNA NEPRAVDA podrazumijeva prijetnju smrtnom kaznom/smaknućem, mučenje, nečovječno/ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje te ozbiljnu i individualnu prijetnju životu zbog proizvoljnog nasilja, u međunarodnim ili unutarnjim oružanim sukobima.

NAČELO NON-REFOULEMENT (ZABRANE VRAĆANJA) je temeljno načelo definirano Konvencijom o statusu izbjeglica iz 1951. Štiti izbjeglice koje se nađu na području izvan zemlje podrijetla od prisilnog vraćanja na područje gdje postoji vjerojatnost da bi bili proganjeni, mučeni ili ubijeni. Članak 33. Konvencije glasi: „Nijedna država ugovornica ne smije protjerati niti vratiti izbjeglicu, na bilo koji način, na područje gdje bi njezin život ili sloboda bili ugroženi zbog njezine rase, vjerske, ili nacionalne pripadnosti ili pak zbog pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili zbog političkog mišljenja.“

RADNI LIST

GRUPA 4

DUBLINSKA UREDBA je uredba Vijeća EU kojom je definirana nadležnost članice EU o postupku traženja azila u zemlji članici EU. Dublinska uredba unosi pojam „dijeljenje tereta“ u zajedničkom sustavu azila EU, što znači da osoba koja zatraži azil u jednoj zemlji članici, isto ne može učiniti u drugoj zemlji članici. Cijeli proces podržava EURODAC SUSTAV – baza podataka EU-a s otiscima prstiju tražitelja azila. Kada netko zatraži azil, bez obzira gdje se nalazi u EU, njegovi se otisci unose u središnji sustav Eurodaca, čime je vidljivo u kojoj je zemlji osoba prvi puta zatražila azil.

NEREGULARNI IMIGRANTI su oni stranci koji su u RH ušli bez pravovaljanih dokumenata i koji nemaju namjeru tražiti azil ili neku drugu vrstu dozvole boravka. Uobičajen termin za takve osobe je nezakoniti ili ilegalni imigranti, no iz perspektive ljudskih prava pogrešno je osobu nazivati ilegalnom odnosno nezakonitom. Niti jedna osoba ne može biti nezakonita (ilegalna)- nezakoniti mogu biti njezini postupci ili ponašanje. Osobe koje se zateknu u ilegalnom prijelazu granice ili ilegalnom boravku na teritoriju RH smještaju se u Prihvatni centar za strance Ježevo koji je zatvorenog tipa.

MIGRANTI/MIGRACIJE pojmom 'migracije' označavamo fizičko kretanje ljudi iz jednog područja na drugo, najčešće preko velikih udaljenosti i/li u velikim grupama. Za razliku od termina 'izbjeglica' koji podrazumijeva ljude koji su zbog ratnih sukoba protjerani iz svoje države, pojam 'migranti' odnosi se na osobe koje su se odlučile preseliti na neko drugo područje zbog želje za boljim životom.

GRUPA 5

PRESELJENJE (resettlement) je proces traženja azila u kojem osoba boravi u jednoj zemlji, a postupak traženja azila vodi se u drugoj zemlji. Kada je osobi azil odobren, ona se preseljava iz zemlje u kojoj je boravila tokom trajanja postupka azila u zemlju koja joj je odobrila međunarodnu zaštitu.

PREMJJEŠTANJE (relocation) je proces zajedničkog sustava azila EU koji uključuje premještanje tražitelja azila iz jedne zemlje članice EU u drugu zemlju članicu EU, čime druga zemlja članica postaje odgovorna za postupak traženja azila.